

INDEX TITVLORVM,

Difficultas III. Circa Indulgentiam concessam visitantibus quinque Ecclesias aut altaria. 295
 Difficultas IV. Circa Gratiarum sine Bulla possint Regulares. 307
 Difficultas V. De Facultatibus non reuocatis pro Religiosis, & presertim circa electionem Confessarij. 316
 Bullam pro eligendo Confessario non suffragari in ordine ad reseruata. 324
 Vnica solidissima, atque irrefragabilis probatio ex Pontificia auctoritate. 328
 Prima responsio confutata. 329
 Nonnulla alia disiecte responsiones. 333
 Circa Nouitios quomodo fauorabilis Bulla. 340
 De Religionibus Militaribus. 344

TITVLVS VI.

De Gubernatoribus, & Prætoribus Indorum.

CAPVT I.

AN iuramentum, quod Prætores Indorum præstant, sit obligatorium in conscientia. Num. I
 CAPVT II. Explicantur in particulari ea, ad quæ Prætorum Indorum iuramentum extenditur. 7
 CAPVT III. Qualis restitutionis obligatio ex præcedentibus capitibus oriatur. 17
 CAPVT IV. Quædam alia Indorum Prætorum conscientie onera percurruntur. 25

TITVLVS VII.

De Indorum Commendatariis. N. I.

CAPVT I.

DE iuramento fidelitatis & aliorum, ad cuius Commendatarij præstationem obligantur. 2
 CAPVT II. Obligatio tuendi Indos sibi commendatos expenditur in Commendatarijs, & quomodo qui in Hispania degunt, debeant eidem satisfacere. 3
 CAPVT III. De obligatione circa spiritualia specialiter agitur. 12
 CAPVT IV. Grauamina conscientie in Commendatarijs ex oneribus circa Commendatos cumulatis. 16
 CAPVT V. Circa modum restitutionis Commendatarijs seruandum. Vbi & pro alijs respectu Indorum. 19
 CAPVT VI. In tributis exigendis

qualiter grauari Commendatariorum conscientie possint. 22

TITVLVS VIII.

De Capitulis Ciuitatum, & diuersis eorum Officialibus.

CAPVT I.

CAPITULARES Ciuitatum, siue Rectores, an pro electione officialium accipere aliquid possint, & quedam alia circa illud. Num. I
 CAPVT II. De electione Alcaldiorum, & qualiter in illa soleant delinquere Senatores, ubi & de iuramenti obligatione. 8
 CAPVT III. Alcaldiorum obligationes in conscientie foro specialiter explicite. 13
 CAPVT IV. Senatores urbani an abesse possint ad cætum vocati in Indijs. Vbi de peculiaribus quorundam muneribus. 25
 CAPVT V. Circa obligationes Fidelis Executoris. 30
 CAPVT VI. Generalis Depositarij obligationes pro foro anime. 33
 CAPVT VII. De Ministris Urbanorum Senatum. 38

TITVLVS IX.

De Consulatu Mercatorum, & aliis ad Indicos contractus spectantibus. N. I.

CAPVT I.

QVI iudicandi modus in Consulatu debeat obseruari. 2
 CAPVT II. In quibus Iudices Consulatus grauius peccare contingat. 6
 CAPVT III. De contractu argentearum pinnarum. 11
 Difficultas circa obligationem legum, quæ perfectionem auri & argenti præscribunt, in quibus contractari licet. 20
 CAPVT IV. De contractu argenti signati Regia marcha, vulgo de Barras. 23
 Difficultas I. An sit graue peccatum Barras ponderis maioris efficere. 23
 Difficultas II. Contractatio in illis quomodo licita habentibus determinatum valorem. 26
 Difficultas III. Qualiter Ecclesiasticis prohibita. Casus specialis. 33
 CAPVT V. De contractu Argenti vini. 45
 Circa venditionem alijs præter Regem factam, Disquisitio. 52
 Circa

CAPITVM ET PARAGRAPHORVM.

Circa pretium Difficultas. 55
 De obligatione alia ex contractu prædicto resultante. 58
 CAPVT VI. De contractu circa Indos pro Mineris assignatos. 67
 CAPVT VII. De contractu alio Indijs & Hispanis Metallarijs visitato. 73
 CAPVT VIII. An Mercatores Indici possint merces ex Europa allatas pro libitu vendere, aut per publicam potestatem possit pretium debita cum moderatione taxari. 81
 CAPVT IX. De lucro cessante, & quomodo in contractibus Indicis illius sit habenda ratio. 98
 Circa lucrum cessans in mutuo Difficultas. 105
 CAPVT X. De periculis que habenda ratio in Indicis contractibus.
 Difficultas I. In mutuo an pacisci de aliquo premio possit. 111
 Difficultas II. Stante assicuracione. 121
 Difficultas III. Ex præfata emergens. 122
 Difficultas IV. De simulante se fidelem & securum. 123
 De Molestia. 124
 Specialis argumenti enodatio. 125
 CAPVT XI. De damno emergente circa Indicos contractus. 127
 CAPVT XII. Contractus alij Indici percurruntur, presertim Ecclesiasticorum.
 §. I. De contractu circa Cocam. 140
 §. II. De aliquibus Religiosorum Contractibus, qui negotiationem videntur præferre. 141
 §. III. De contractibus Clericorum, & speciali pro Indijs prohibitione. 145
 §. IV. Circa Parochos Indorum quid speciale ex Concilio Limensi. 151
 §. V. Circa dispensationem notanda doctrina. 155
 Digressio circa potestatem dispensandi in Decretis Concilij Prouincialis. 158
 §. VI. Postrema resolutio, & solute objectiones. 167

§. VII. De nonnullis alijs Religiosorum & Clericorum contractibus. 173
 §. VIII. De contractu Æthiopicorum mancipiorum. 180
 P. Molina Pronuntiata ut saueant, & quam consequentia sint. 187
 P. Rebellus pro Æthiopum libertate ut pugnet, cuius Asserta proponuntur. 195
 Quid sentiant alij, & quid in presenti causa iudicandum. 200
 §. IX. De contractu cum Commendatarijs Mercatorum. 212

TITVLVS X.

De Indicis Minerariis. Num. I.

CAPVT I.

ENUMERATA quedam, in quibus Minerarij manifestè delinquant. 2
 CAPVT II. Vtrum Ordinationes circa detectionem, & iuridicam manifestationem Minarum, obligent in foro conscientie. 13
 CAPVT III. De conquirentibus Minas in fundis alienis. 17
 CAPVT IV. Minarum pretium quomodo computandum. 22
 CAPVT V. Minerarius an possit vinum argentum vendere pro Minis proprijs à Regis Officialibus acceptum. 26

TITVLVS XI.

De Protectoribus Indorum ac quibusdam alijs.

CAPVT I.

PROTECTORES Indorum quibus sint obligationibus intra conscientie forum obnoxij. Num. I
 CAPVT II. De Administratore censuum Indorum. 7
 CAPVT III. De Administratore Hospitalium Indorum. 12

FACVLITAS

FACULTAS R. P. PROVINCIALIS.

Philippus de Ossa Societatis Iesu in Prouinciâ Toletanâ Præpositus Prouinciâ-
lis, potestate ad id mihi factâ à R. Admodum Patre nostro Ioanne Paulo Oliua
Præposito Generali, facultatem facio vt liber inscriptus Thesaurus Indicus, duobus
tomis distinctus, Auctore Patre Didaco de Auendaño nostræ Societatis Theologo,
& eiusdem Societatis grauium, doctorumque hominum iudicio approbatus, typis
mandetur. In quorum fidem has litteras manu nostrâ subscriptas & sigillo nostro
munitas dedimus. Matrili in nostro imperiali Collegio die decimâ-quintâ De-
cembris, anno Millefimo sexcentesimo sexagesimo quarto.

PHILIPPVS DE OSSA.

APPROBATIO CENSORIS.

Infra scriptus legi librum, cui titulus R. P. Didaci de Auendaño Societatis Iesu
Thesaurus Indicus, cum attestacione R. P. Philippi de Ossa eiusdem Societatis,
Prouinciæ Toletanæ Præpositi Prouincialis, quâ declarat eundem grauium do-
ctorumque hominum iudicio approbatum, typis mandari posse; præsentium te-
nore fidem facio eundem nihil continere quod Fidei Catholicæ aut bonis mori-
bus aduersetur. Datum Antuerpiæ XII. Septembris, anno Domini M. DC.
LXVII.

Aubertus Vanden Eede I. V. L. Protonot. Apostolicus,
Canon. & Archidiaconus Antuerp. Librorum Censor.

SVMMA PRIVILEGII REGII.

Carolus Dei gratiâ Hispaniarum Indiarumque, &c. Rex Catholicus, Archi-
dux Austræ, Dux Burgundiæ, Brabantæ, &c. Serenissimus Belgarum Princeps,
diplomate suo sanxit; ne quis librum, cui titulus est R. P. Didaci de Auendaño
Societatis Iesu Thesaurus Indicus, duobus tomis distinctum, citrà Iacobi Meursij
voluntatem, proximis nouem annis imprimat, aut alibi terrarum impressum in
Germaniæ inferioris ditiones importet, venalemque habeat: qui secus faxit, con-
fiscatione librorum & aliâ graui penâ multabitur, vti latius patet in litteris datis
Bruxellæ XVI Decembris anni M. DC. LXVII.

Signat

LOYENS.

THESAURI,
ET INSTRVCTORIS INDICI
TITVLVS PRIMVS.

De Indiarum iure, & Catholicorum Regum obligationi-
bus circa illarum administrationem.

Cum prædictum Ius amplissimæ huius disputationis funda-
mentum sit, ab illo exordium est optimo iure captan-
dum: Vnde pro eo rogat

CAPVT I.

An liceat de iure Indiarum in
Catholicis Regibus dubitare.

§. I.

Negatiua Positio Stabilitur.

N. I.
Card. Bell.

Tat pro illâ id, quod
Cardinalis Bellar-
minus Tractatu de
Potestate Pontificis in
temporalibus, sapien-
ter ostendit, præser-
tim Cap. 3. vbi be-
nè admonet contra
Guilielmum Barcla-
ium, potestatem Pontificis in temporalibus
non esse rem dubiam, neque ab opinionibus
pendere Doctorum. Id enim sacri Canones
variis in locis determinant: pro quo etiam
Diana strenuè & eruditè decertat Parte 1. Tract.
2. Resolut. 122. & 123. Parte 10. Tract. 6. Resolu-
tione unica & Tract. 17. Ac primò ex additis, Resolu-
tionibus præsertim 8. & 9. Vbi plurimos con-
gerit huic dogmati suffragantes. Et vt alia præ-
teream, veritatem istam iqueulenter proban-
dam, & definiendam assumpsit Bonifacius
Octauus in Extrauag. Vnam Sanctam, in qua,
cum de duobus gladiis, spiritali scilicet &
materiali, quibus instructa Ecclesia, elegantem
discursum præmisisset, sic concludit: Porro
subesse Romano Pontifici, omni humana creaturæ,
declaramus, dicimus, definimus, & pronuntiamus
omnino esse de necessitate salutis. Sic ille: vbi
sensus est iuxta præmissa; subesse inquam om-
nem humanam creaturam, non solum spiritua-
liter, sed temporaliter: de spiritali enim
dubium non suberat, cum Christus Diuo
Petro omnes oues commiserit; pro quo ibi-
dem Pontifex sic locutus: Dicente Domino ipsi
Petro: Pascis oues meas. Ioan. 21. v. 17. meas inquit
& generaliter, non singulariter, has vel illas: per
quod commississe sibi intelligitur vniuersas. Ita ille &

Papam ha-
bere pote-
statem in
temporalibus,
dogma
certum.

Diana.

Pontificia
pro eo defi-
nitio.

Duo gladij
& Christo
dati.

Extrav.
Vnam
Sanctam.

Omnes o-
ues com-
misse.

Ioan. 21.
v. 17.

vnde quod specialiter suâ definitione consti-
tuit, ad temporalem pertinet potestatem: ex
quo orta in Rege Franciæ, & regnicolis illa sus-
picio, quam Clemens Quintus suâ Constitu-
tione submouit, declarans per definitionem &
declarationem dictam, nullum Regi & regno
præiudicium generari; neque amplius Pontifi-
ci subiectum, quam ante prædictam declara-
tionem & definitionem. Et meritò quidem:
nam Bonifacius suâ declaratione & definitione,
nouum jus non statuit, sed quod erat Ecclesiæ
proprium, declarauit, & vti Fidei dogma stabi-
liuit. Non ergo major inde in Regibus, &
aliis exorta subiectio, sed quæ diuinitus data
Pontifici, manifestius declarata. Pontifex enim
procedens per viam declarationis, nihil noui
inducit, neque alteri præiudicat: vt obseruat
Marescorus Libro 2. cap. 24. n. 52. Gomecium
allegans id plenius prosequentem.

Ex Bonifa-
cij VIII.
Constitu-
tione non
est noua in-
ducta sub-
iectio.

Nullum ius
declaratio
inducit, ne-
que alteri
præiudicat.

Marescor.

2 Tunc ultra. Virtute huiusmodi pote-
statis non solum Indicæ conquesta facta copia,
sed & amplissima conquestarum & conqui-
restidarum Regibus Catholicis à Pontifice in-
dulta largitio, vt ex Bullis constat authenticis:
non ergo licet de illorum iure inter legitimos
Ecclesiæ filios dubitare.

Positio su-
perior ra-
tione mot-
stratur.

Vbi non satisfacit scribentium quorundam
effugium, qui dicunt Catholicis Regibus solum
Euangelicorum ministrorum transmissionem,
& conuertendorum protectionem sollicitam
demandatam, supponendo legitimam aliâs fu-
turam expugnationem, iuxta illa, quæ Docto-
res pro ipsâ honestandâ requirunt. Qui, cum
sic loquuntur, manifestè indicant prælatas se
donationis Bullas minimè perlegisse; ex qui-
bus præcipua, scilicet Alexandri Sexti, die 4.
Maij anni 1493. sic habet: Auctoritate Omni-
potentis Dei nobis in Beato Petro concessâ, ac Vicaria-
rijs IESV Christi, quâ fungimur in terra, cum om-
nibus illarum dominis, cum aribus, cast. & locis, &
villis, iuribusque, & iurisdictionibus, ac pertinentijs
vniuersis, vobis, heredibusque & successoribus vestris
(Castelle & Legionis Regibus) in perpetuum reno-
re presentium, donamus, concedimus, & assignamus,
&c. Sic ibi Pontifex; quod in Bulla alia eius-
dem Data confirmat, prioris factâ mentione,
cum priuilegiarum auctario, quæ regibus fue-
rant

Eius præ-
clusa de so-
lâ in Ca-
tholicis Re-
gibus pro-
tectione.

Dominium
datum or-
stenditur.